

Verslag Expertmeeting Eergerelateerd Geweld, 8 juni 2022

Aanwezig waren 80 deelnemers, afkomstig van o.m. Gemeenten, Reclassering, Politie, Raad vd Kinderbescherming, Jeugdbescherming Gld, Moviera, Entrea/Lindhout, Sterker, Pluyn, Prolis, Vluchtelingenwerk, HAN, ROC, VO scholen, Buurtteams J&G en Buurtteams V, Jeugdveiligverder, FIER, Netwerk Cultuursensitief werken en Veilig thuis.

* Opening

- Voorstellen organisatoren: Mariet Meurs en Züleyha Sahin – Netwerk Cultuursensitief werken -, Tessa Meekes
- Veilig Thuis-
- Uitleg programma door de voorzitter van Netwerk Cultuursensitief werken.

* Lezing 'De voortdurende actualiteit van eergerelateerd geweld' door Prof. Dr. Janine Janssen, Lector Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties, Hoofd onderzoek LEC EGG van de Nationale Politie en Bijzonder Hoogleraar Rechtsantropologie aan de Open Universiteit.

Aanhakend bij de actualiteit meldt Janine dat er i.v.m. klimaatproblemen huwelijken op jongere leeftijd plaatsvinden; er wordt rekening gehouden met miljoenen extra kindhuwelijken. Ook vindt er tegenwoordig discussie plaats onder experts of het uitoefenen van psychische druk wel of niet strafbaar gesteld moet worden.

Aan de orde kwamen o.m. de issues die raken aan familie eorzaken in de verschillende levensfasen, met de mogelijke reacties daarop. Ook behandelde Janine de momenten waarop de politie met een vorm van eerzuivering geconfronteerd kan worden en hierbij 'rode vlaggen' als herkenningmethode hanteert. Er worden drie soorten 'rode vlaggen' onderscheiden:

1. Aanleiding tot een eerschending: Provocaties, Beledigingen, Roddel, Smaad, Conflicten.
2. Vormen van eerherstel: Dodelijk geweld (moord, doodslag, zelfmoord); Alle andere vormen van geweld; Vermissing, ontvoering.
3. Kenmerken van eercodes en achtergronden van betrokkenen: Woorden die naar eer verwijzen; Verhouding tussen het individu en de groep: hoeveel speelruimte is er.

Bij eerherstel is het van belang om te begrijpen waarom dit belangrijk is voor betrokkenen; probeer te achterhalen welke betekenis de eerschending en het herstel ervan heeft voor deze mensen.

Bijzonder is dat ook bij een officieel geregelde echtscheiding het kan voorkomen dat de nieuwe partner van de vrouw niet wordt geaccepteerd door de familie en hier met zwaar geweld op kan worden gereageerd.

Een huisverbod is niet relevant voor eorzaken.

De politie heeft positieve ervaringen in werken met religieuze leiders en cultureel antropologen.

Zie voor de PP presentatie de Bijlage. Janine heeft de deelnemers voor publicaties, projecten en informatie verwezen naar de website: <https://www.researchgate.net/profile/Janine-Janssen>. Daarnaast verwees zij de deelnemers naar haar boek: 'Focus op Eer'.

Vragen naar aanleiding van de lezing:

-Wat vind jij -Janine- van de term 'schadelijke praktijken'? (Onder deze noemer worden o.m. huwelijksdwang, gedwongen achterlating en eengerelateerd geweld aangeduid).

Janine is van mening dat deze term een goed gesprek in de weg staat. Volgens Janine gaat het erom, dat je met mensen in gesprek gaat en onderzoekt wat er mogelijk is. Janine noemt het een politieke term, 'een term voor de bühne'.

-Wanneer gebruik je de checklist EGG?

Janine adviseert iedereen om de checklist in ieder geval een keer door te lezen. Het is een arbeidsintensieve checklist maar er zitten ook een aantal vragen in die niet altijd relevant zullen zijn (denk aan vragen m.b.t. begrafenis). Belangrijke vragen zijn: heeft er al iets plaatsgevonden wat de eer heeft geschonden, wat is er precies gebeurd en/of wat staat er te gebeuren, waar en voor wie ben je bang, wie heeft er weet van het probleem, hoe ziet de familiestamboom er uit, enzovoorts.

-Wie vult de checklist in?

Degene die het beste contact heeft met het cliëntsysteem.

* Theatervoorstelling 'Hart vol Eer', door St. Parel

Tijdens de voorstelling zijn onderstaande onderwerpen –boeiend en inlevend - uitgebeeld:

- Familie eer;
- Zedelijke eer;
- Eerwraak.

Opmerkingen / vragen naar aanleiding van de voorstelling.

- Familie-eer: duidelijk is geworden hoeveel druk er op de schouders van het meisje ligt. Dit is uitgebeeld door middel van het vasthouden van paraplu's door het meisje. Elke paraplu stond voor een familielid die bepaald gedrag van het meisje verlangde om de goede naam en de eer van de familie te behouden. Het motto daarbij was: "Wij beschermen jou". Het was een sterk beeld waarmee het belang van de familie-eer én het meisje als drager daarvan werd uitgedrukt.

-Familie-eer: duidelijk is geworden dat 'collectieve mentaliteit' (de 'wij- cultuur') een belangrijk uitgangspunt is van denken en handelen.

-Eerwraak: het greep de deelnemers aan dat moeder niet anders kon handelen, ook al zou ze wel willen. Duidelijk is geworden dat je niet altijd tegen je familie in kan gaan, de eer staat boven alles.

-Eerwraak: hoe reageert de familiekring er op, dat moeder 'de daad' heeft verricht in plaats van jongste zoon (aangezien jongste zoon degene was die het had moeten uitvoeren)? Volgens een van de spelers zou dit een belediging kunnen zijn voor vader, broer en bijvoorbeeld ooms, want jongste zoon was aangewezen om de eer te herstellen. In Turkije krijg je strafvermindering als je aangeeft gehandeld te hebben 'voor *namus*'.

Andere belangrijke opmerkingen uit het publiek:

- Eengerelateerd geweld mag niet gekoppeld worden aan de Islam.
- Eer heeft ook een heel positieve betekenis!

- Het is belangrijk dat er ook voldoende aandacht is voor eventuele mannelijke 'slachtoffers'. Mannen hebben vaak een dubbelrol. Voorbeeld: Zij zitten in hun puberteit maar van hen wordt ook verwacht dat zij als eerbewermer optreden.

* Casuïstiekbespreking

In subgroepen zijn twee verschillende cases uit de praktijk besproken, een van Veilig Thuis en een van Time Out Huis Gld.

Plenair werd het werkelijke verloop van deze cases kort uiteengezet, door resp. Tessa en Züleyha. Daarna koppelde elke subgroep plenair terug.

Algemene aandachtspunten zijn:

- De balans vinden tussen inleving in situatie en wensen van 'het slachtoffer' en professioneel kritisch de situatie en belangen van alle betrokkenen in de ruime context onderzoeken.
- De neiging tot 'stappen zetten' loslaten, vragen blijven stellen, vertragen, omdenken, reflecteren, meerdere perspectieven betrekken.
- Tijdig een beroep doen op de expertise van samenwerkingspartners en van deskundigen van buitenaf (Netwerk CW, VT, LEC EGG e.a.)

* Afsluiting

De organisatoren danken alle deelnemers voor hun actieve deelname en inbreng.

Eergerelateerd geweld bijeenkomsten en besprekingen worden vervolgd.

